

Opas etäkulttuuripalveluiden kehittämiseen

Jänään kotona -hankkeen aikana koottuja oppeja

Sisältö

Mistä on kyse?	5
1. Monialainen yhteistyö.....	9
Yhteistyön edellytyksiä.....	9
Monialaisessa yhteistyössä huomioitavaa.....	10
2. Kouluttaminen, motivointi ja sitouttaminen.....	12
Miten saada kaikki mukaan?.....	12
Yhteisen tahtotilan rakentaminen.....	13
3. Toiminnan suunnittelu.....	14
Miten lähteä liikkeelle?.....	14
Aloittakaa näistä.....	15
4. Sisällön suunnittelu.....	16
Mistä ja miten sisältöä?.....	16
Ideoita sisällöiksi ja aineistoiksi.....	17
5. Etäkulttuurilähetysten hyvät käytännöt.....	18
Koottuja oppeja.....	19
6. Sopimukset, luvat, tekijänoikeudet ja sisällöntuottajien korvaukset.....	21
Sopimusten ja lupien tarkistuslista.....	22
Tekijänoikeuksiin liittyviä linkkejä.....	23
7. Palautteen kerääminen.....	24
Palautteen keräämisen muistilista.....	25
8. Esimerkkejä etäsisällöistä.....	26

Osallistuminen kulttuuriin vähenee 80 ikävuoden jälkeen mm. heikentyvän terveyden, liikkumisen rajoitteiden, rahan ja seuran puutteen vuoksi. Nykyinen kulttuuritarjonta ei tavoita kotona asuvia yli 80-vuotiaita. Tänään kotona-hankkeen tavoitteena on ollut tukea ja edistää kotona asuvien iäkkäiden kulttuurisia oikeuksia ja osallisuutta. Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä ovat olleet kotihoidon asiakkaat, joiden liikkuminen ulos kodista on rajoittunutta.

Tänään kotona -hankkeen aikana kerättiin tietoa ikääntyneille suunnattujen etäyhteydellä toteutettujen kulttuuripalveluiden kehittämisestä. Nämä opit on koottu tähän oppaaseen.

Oppaan on kirjoittanut projektipäällikkö Outi Sivonen yhteistyössä Tänään kotona -hankkeen kuntien - Helsingin, Tampereen ja Vaasan - keskeisten etäkulttuuripalveluiden kehittäjien kanssa.

Mistä on kyse

Tämä on opas etäkuulttuuripalveluiden järjestämiseen. Tänään kotona -hankkeessa etäkuulttuuripalveluita kehitettiin kotihoidon käytössä oleviin etälaitteisiin eli tablettitietokoneisiin, joilla ikääntyneet voidaan tavoittaa omassa kodissaan. Nämä etähoidon väylät ovat jo käytettävissä, mutta niitä ei ole juurikaan hyödynnetty kulttuuripalveluissa. Vaikka Tänään kotona -hankkeen palvelumallit ovat kunnan palveluihin sovitettuja, olemme vakuuttuneita siitä, että opas palvelee myös muita etäpalveluiden kehittäjiä.

Löydät lyhyen videoesittelyn Tänään kotona -hankkeen ideasta tämän linkin takaa:

<https://youtu.be/W8qL3AA9Q-M>

Mistä puhumme kun puhumme

Etäpalveluista:

Hankkeessa käytettiin hyväksi kunnan sosiaali- ja terveystietopalveluiden käytössä olevaa etäpalvelua. Etäpalvelut vaihtelevat kunnasta riippuen. Ne voivat sisältää esim. laitteiden hankinnan, toimituksen ja huollon, asiakkaiden verkkoyhteydet, käyttäjätuen, hoitoon liittyviä etäkäyntejä sekä muita etäpalveluita. Kaikissa kunnissa ei ole vielä etäpalveluita.

Etäyhteydestä:

Yhteys asiakkaisiin muodostettiin erityisen etäohjelman ja -verkon kautta, jolloin asiakkaalle soitetaan käyttämällä asiakasnumeroa. Etäyhteys on kuvapuhelu, jossa osallistujien kuva ja ääni välittyvät vastavuoroisesti. Etäohjelmat vaihtelevat kunnittain.

Etälaitteista:

Asiakaslaitteina oli pääasiassa tablettitietokoneita. Laitteeseen saattoi olla yhdistettynä lisäkaiutin ja/tai mikrofoni. Etälähetyksiä voi lähettää lisäksi myös esim. muiden mobiililaitteiden tai PC:n välityksellä. Apuna voidaan käyttää myös esim. kameroita, mikrofoneja, jalustoja, lisävaloja ja äänentoistolaitteita.

Etälähetyksestä:

Etälähetyks on kuvapuhelu, jossa lähetyksen vetäjä lähettää ennalta suunniteltua ohjelmaa asiakkaille. Etälähetyks voi olla vuorovaikutteinen tai se voi muodostua suoratoistosta eli streamauksesta.

Asiakkaasta:

Hankkeessa asiakkaat olivat kuntien sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakkaita, pääosin kotihoidon asiakkaita, joista tuli myös kulttuuripalveluiden asiakkaita ja yleisöjä.

Ryhmämuotoisesta toiminnasta:

Etälähetyksen aikana otetaan videoyhteys asiakkaisiin. Tämä mahdollistaa vuorovaikutteisen ryhmämuotoisen toiminnan.

Kulttuurisisällöistä:

Tänään kotona -hankkeessa kokeiltiin etälähetyksiä, joissa oli erilaisia kulttuurisia ja luontoon liittyviä sisältöjä. Ymmärrämme taiteen ja kulttuurin laajasti aina arjen kulttuurista ja muisteluista omakohtaiseen kulttuurin kokemiseen ja taide-elämyksiin saakka. Myös luontosuhde kuuluu laajan kulttuurikäsitteen piiriin. Kulttuurisisältöjä olikin tuottamassa sekä taide- ja kulttuurialan että muiden alojen ammattilaisia. Lisäksi mukana oli vapaaehtoisia. Sisältöä tuottivat mm. kuvataiteilijat, muusikot, laulajat, näyttelijät, kirjastonhoitajat, yleisötyöntekijät, musiikki- ja taidepedagogit, yksi tanssija ja kuvailutulkki, teatteriohjaajat, luontoalan ammattilaiset ja opiskelijat sekä sosiaali- ja terveysalalla työskentelevät ohjaajat ja hoitajat.

Joko siellä ollaan
valmiina?

Kyllä vain!

1. Monialainen yhteistyö

Yhteistyön edellytyksiä

Tänään kotona -hankkeessa etäkulttuuripalveluiden tuottaminen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaille tehtiin monilaisesti yhteistyössä taide-, kulttuuri- ja vapaa-aika-alan, sosiaali- ja terveysalan sekä digipalveluiden kesken.

Monialaisen yhteistyön rakentaminen vaatii ymmärrystä osapuolten tekemästä työstä sekä käytetystä kielestä. Yhteisen puhettavan löytäminen voi viedä aikaa. Parhaiten asiat selviävät tapaamalla ja kertomalla sekä kuulemalla kumppanien toiveista ja tarpeista sekä työtä ohjaavista periaatteista ja rajoitteista. Eri sektoreilla työskennellään erilaisten sääntöjen ja ohjeiden puitteissa. Selvittäkää yhteisen työnne raamit varhain.

Monialaisessa yhteistyössä huomioitavaa:

- ◇ Keskusteluyhteyden luominen yhteisin tapaamisin.
- ◇ Osapuolten osallistaminen suunnitteluun ja visiointiin.
- ◇ Tiedon jakaminen puolin ja toisin.
- ◇ Osapuolten tarpeiden ymmärtäminen ja tavoitteiden yhteensovittaminen.
- ◇ Aikataulujen yhteensovittaminen (esim. asiakkaiden ja kotihoidon rutiinit).
- ◇ Vastuiden jakaminen ja yhteyshenkilöiden nimeäminen.
- ◇ Yhteisen, kaikkien osapuolten tarpeisiin soveltuvan prosessin rakentaminen.

**Avoin keskusteluyhteys
ja tiedonjako ovat
yhteistyön edellytyksiä!**

Etäkulttuuripalveluiden kehittäminen vaatii monialaista yhteistyötä.

2. Kouluttaminen, motivointi ja sitouttaminen

Miten saada kaikki mukaan?

Yhteistyötä kannattaa tehdä eri tasoilla asiakkaista ja omaisista kunnan työntekijöihin ja johtoon sekä kulttuuri- ja oppilaitoksiin ja yksityisiin ammatinharjoittajiin saakka.

Työyhteisössä on tärkeää saada mukaan jokainen taso aina johdosta kokeiluja toteuttavaan henkilökuntaan saakka. Vaikka osallistujien roolit ovat erilaisia, yhteistyöhön motivoi laajemmat yhteiset tavoitteet.

Asiakkaan motivointi rakentuu selkeän ja konkreettisen ennakkotiedon jakamisesta, hoitajien ja asiakkaiden välillä käydyistä keskusteluista sekä viime kädessä jokaisen sisällöntuottajan toimesta.

Yhteisen tahtotilan rakentaminen:

- ◇ Asiakkaan ja omaisten informointi ja sitouttaminen.
- ◇ Yhteisten tavoitteiden nimeäminen (esim. ikääntyneiden kulttuuriset oikeudet, omannäköinen ja merkityksellinen elämä).
- ◇ Johdon sitouttaminen pitämällä heidät tietoisina tavoitteistanne (esim. johtoryhmävierailut).
- ◇ Työyhteisön motivointi ja sitouttaminen kouluttamalla ja perehdyttämällä.
- ◇ Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön perehdyttäminen taide- ja kulttuuritoimintaan sekä sen rooliin merkityksellisen elämän tuottamisessa.
- ◇ Sisällöntuottajien perehdyttäminen sosiaali- ja terveysalan käytäntöihin sekä asiakkaan arkeen.

Mikä on yhteinen tavoitteenne?

3. *Joiminnan suunnittelu*

Miten lähteä liikkeelle?

Toiminnan voi aloittaa esimerkiksi hyödyntämällä kuntien käytössä jo olevia etähoidon laitteita ja järjestelmiä. Toiminnan voi käynnistää myös muita väyliä käyttäen. On kuitenkin tärkeää huomioida asiakkaiden taloudelliset, tietotekniset ja toimintakykyyn liittyvät edellytykset osallistumiseen.

Aluksi on hyvä ottaa selvää, mistä asiakkaat ovat kiinnostuneet. Asiakkaalla tulee olla mahdollisuus päättää osallistumisesta tapauskohtaisesti.

Etäkulttuuripalvelun prosessit on hyvä suunnitella etukäteen miettimällä seuraavia asioita: miten asiakkaat saavat tiedon ohjelmasta, miten asiakkaat ilmoittautuvat ohjelmaan, miten ja millaista tietoa sisällöntuottaja saa asiakkaista ja kuka muistuttaa asiakasta osallistumisesta?

Aloittakaa näistä:

- ◇ Laitteiden ja järjestelmien valinta (onko mahdollista käyttää esim. kotihoidon käytössä olevia laitteita ja järjestelmiä?).
- ◇ Asiakkaiden toiveiden ja tarpeiden kartoittaminen.
- ◇ Alustavan prosessikuvauksen laatiminen.
- ◇ Asiakasviestinnän suunnittelu.
- ◇ Laitteiden ja järjestelmien testaus.
- ◇ Pilottien eli kokeilujen järjestäminen.

Muista prosessikuvaus!

4. *Sisällön suunnittelu*

Mistä ja miten sisältöä?

Etäyhteydellä on mahdollista tuottaa sisältöä lukuisilla eri tavoilla. Sisältö voi olla streamattua eli suoratoistettua, suoraa vuorovaikutteista lähetystä tai siitä voi tehdä tallenteen. Sisältö voidaan tuottaa esitys-, ryhmä- tai yksilömuotoon ja siinä voi olla monen tasoista vuorovaikutteisuutta.

Sisältöä voidaan tuottaa itse, yhteistyössä tai ostaa ulkoa. Vai olisiko tuottaja vapaaehtoinen? Tuottajaa valitessa on hyvä miettiä ohjelman tavoitteita: olisiko kyseessä esim. keskusteluryhmä, taidepedagoginen vuorovaikutus vai taide-elämys? Myös valmiita aineistoja voi käyttää. Hyviä toimintamalleja voidaan löytää kaikkia näitä tapoja käyttämällä.

Ideoita sisällöiksi ja aineistoiksi:

- ◇ Hoitoyksikön ohjaajien tuottama ohjelma: kohdevierailut, vuoden kiertoon liittyvät aiheet, luontoaiheet, muistelut, tekeminen, aamunavaukset.
- ◇ Kulttuuripalveluiden yleisöyöntekijöiden ja taidekasvattajien tuottama sisältö: näyttelyopastukset, muistelut, kulissikierrokset, soitinesittelyt, tapahtumat.
- ◇ Taiteilijoiden tuottama ohjelma: lausunta, musiikki-, kuvataide-, tanssi- ja lauluuokiot.
- ◇ Vapaaehtoisten tuottama ohjelma: lukuhetket, muistelut, tapahtumavierailut.
- ◇ Verkossa olevat materiaalit: avoimet kuva-arkistot (esim. Helsinki-kuvia), YouTube-sisällöt, Ylen Elävä arkisto, aineistopankit (esim. Vahvike, Muistipuisto).
- ◇ Ikäihmisten itse tuottama ohjelma: opasvideot kädentaitoihin, oman harrastuksen esittely.
- ◇ Muu toiminta: etäyhteydellä voi toteuttaa myös muuta toimintaa esimerkiksi tuolijumppaa.

Huomioi tekijänoikeudet! Katso lisää s. 21

5. Etäkulttuurilähetysten hyvät käytännöt

Tänään kotona -hankkeessa tehtiin kymmenittäin erilaisia pilotteja ja kokeiluja etälaitteeseen lähetettävästä kulttuuriohjelmasta. Kokemustemme mukaan tekniikan ja yhteyksien toimivuus on onnistuneen lähetyksen lähtökohta. Tavoitteemme ei kuitenkaan ole ollut kehittää sisältöjä laitetta vaan asiakasta varten. Alle on koottu lista Tänään kotona -hankkeessa todetuista etäkulttuuripalveluiden sisällöntuottamisen hyvistä käytännöistä.

Esimerkkejä tehdyistä kokeiluista löytyy oppaan lopusta.

Koottuja oppeja:

- ◇ **Harjoittelemine, testaaminen ja kokeileminen:** Testatkaa laitteita ja yhteyksiä usein ja aina, kun paikka, laitteet tai sisältö muuttuvat. Testatkaa hyvissä ajoin lähetyspaikalla. Tehkää etälähetyksen hallinnointiin ohje, jossa käydään läpi mm. äänten ja kuvien pimennykset ja mykistykset, äänen ja kuvan välittyminen (äänen sopiva korkeus), viiveet sekä ohjelman muut tekniset rajoitteet ja ongelmatilanteet.
- ◇ **Sisällöntuottajien perehdyttäminen:** Jos sisällöntuottaja ei ole sosiaali- ja terveysalan ammattilainen, käykää hänen kanssaan läpi toimintatavat ja yleisön tarpeet jo ennen ohjelman suunnittelua. Sisällöntuottajalle tulee kertoa selkeästi toimintarajoitteista, kuten muistisairauksista ja niiden vaikutuksista asiakkaan mahdollisuuksiin osallistua ohjelmaan.
- ◇ **Ohjelman sovittaminen yleisölle:** Vaikka kohderyhmänne olisi ikääntyneet, ei se tarkoita, että voisitte tuottaa yksiselitteisesti ikääntyneille suunnattua ohjelmaa. Ikääntyneet ovat heterogeeninen joukko ihmisiä, joilla on erilaisia mielenkiinnonkohteita. Kysykää siis jokaiselta asiakkaalta henkilökohtaisesti, mihin hän haluaisi osallistua. Muistakaa, että kokenut yleisönne voi olla herkkä alentuvalle vuorovaikutukselle - kohdelkaa heitä siis kunnioittaen!
- ◇ **Asiakkaan yksityisyys:** Mikäli tuotatte ohjelmaa asiakkaan kotiin, tulee kodin yksityisyys ottaa huomioon. Soittaessanne asiakkaalle olette hänen kodissaan vieraana! Suojatkaa asiakkaan yksityisyyttä julkisilla paikoilla. Käykää läpi tietoturvaan liittyvät kysymykset yhdessä kaikkien osapuolten kanssa ennen lähetysten alkua.

- ◇ **Asiakkaan oikeudet:** Kertokaa tarvittaessa asiakkaalle, että hänen kuvansa ja äänensä välittyvät ryhmän jäsenille. Korostakaa, että hänellä on oikeus lopettaa osallistuminen milloin tahansa.
- ◇ **Kuvauspaikka ja -aika:** Miettikää, mikä on hyvä aika ja paikka tehdä etälähetys. Esimerkiksi useimmissa museoissa on rauhallista maanantaisin, kun ne ovat yleisöltä suljettuja. Etsikää kohde, jossa taustahäly tai kaikuminen eivät vaikuta äänenlaatuun. Hyvä valaistus tekee kuvasta selkeän.
- ◇ **Ohjelman vetäminen:** Valitkaa lähetykseen vetäjä tai juontaja, joka vastaa lähetyksen läpiviennistä. Suorissa lähetyksissä vetäjä kutsuu asiakkaat ruudun ääreen, tervehtii, antaa lisäohjeita ja kysyy kuulumisia. Vetäjä ohjaa myös vuorovaikutusta.
- ◇ **Etälähetyksen vuorovaikutus:** Etälähetyksessä vuorovaikutusta voi toteuttaa monella tasolla. Asiakkaita voi pyytää viestimään puhumalla tai vaikka kättä heilauttamalla. Asiakkaille voi antaa mahdollisuuden vaikuttaa lähetyksen kulkuun antamalla vaihtoehtoja tai pyytämällä suoria ohjeita. Usein asiakkaat innostuvat kommentoimaan lähetyksen kulkua sitten, kun he ovat jo hieman lämmenneet. Toiset taas pysyvät kuvan ulkopuolella tai seuraavat lähetystä etäältä. Joskus asiakas poistuu hetkeksi. Huomioikaa myös nämä osallistujat. Korostakaa asiakkaalle, että jokainen saa osallistua ohjelmaan omalla tavallaan.
- ◇ **Ongelmatilanteiden ennakointi ja tekninen tuki:** Antakaa sisällöntuottajalle lähitukea erityisesti ohjelman alkaessa. Varmistakaa, että sisällöntuottaja tietää keneen olla yhteydessä, mikäli asiakkaan luona tapahtuu jotain yllättävää. Sopikaa, kenen vastuulla on antaa teknistä tukea lähetysten aikana.

6. Sopimukset, luvat, tekijänoikeudet ja sisällöntuottajien korvaukset

Etäkulttuuripalvelun järjestäjän on hyvä olla tietoinen niin asiakkaan, etäpalvelutuottajan ja laitetoimittajan, sisällöntuottajan kuin kuvauspaikkojenkin kanssa tehtävistä sopimuksista. Selvittäkää, kuka sopimuksista vastaa. Vuorovaikutteisissa etälähetyksissä tulee huomioida asiakkaiden yksityisyys.

Kulttuurisisältöjä tuottaessa tulee ottaa selvää, onko käytettävä materiaali tekijänoikeuden suojaamaa tai syntyykö sisällöntuottajalle tekijänoikeus ohjelmaan. Tekijänoikeus suojaa luovaa työtä ja sen tekijöitä. Tekijänoikeusjärjestöt valvovat ja hallinnoivat tekijänoikeuksia sekä hoitavat käyttö lupa-asioita. Tekijänoikeusjärjestöjen lisäksi Suomessa toimii Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus.

Tekijänoikeusjärjestöt:

APFI, Gramex, Kopiosto, Kuvasto, Sanasto ja Teosto. Ks. lisää s.23

Sopimusten ja lupien tarkistuslista:

- ◇ Sopikaa yksityiskohdista mahdollisen laitetoimittajan ja/tai teknisen tuen kanssa.
- ◇ Tehkää asiakassopimus, jossa selitetään mahdollisimman selkeästi, miten ja kenelle asiakkaan kuva ja ääni välittyvät etälähetyksen aikana.
- ◇ Varmistakaa kuvausluvut kuvauspaikoissa. Taideteoksilla voi olla erityisiä tekijänoikeusrajoitteita.
- ◇ Pyytäkää läsnäolijoilta kuvausluvut, kun kuvaatte kotirauhan piiriin kuuluvissa kohteissa tai on mahdollista, että läsnäolijat kokevat kuvaamisen loukkaavaksi. Julkisella paikalla kuvauslupaa ei muuten yleensä tarvita.
- ◇ Selvittäkää, kuka vastaa sisällön tekijänoikeuksista ja korvauksista. Tehkää sisällöntuottajan kanssa sopimus, jossa määritellään tuotettavan ohjelman tekijänoikeudet, materiaalien tekijänoikeusvastuut sekä sisällöstä maksettavat palkkiot.
- ◇ Sopikaa sisällöntuottajan kanssa salassapitovelvollisuudesta.
- ◇ Mikäli sisältöä tuotetaan työsuhteessa, selvittäkää mainitaanko tekijänoikeudet työ-sopimuksessa tai työehtosopimuksessa.
- ◇ Huomioikaa, että tallenteita voi koskea erilaiset tekijänoikeudet ja korvausvaatimukset. Varmistakaa että sopimuksessa sovitaan tallenteiden käyttöoikeuksista ja säilyttämisestä.

Tekijänoikeuksiin liittyviä linkkejä:

- ◇ Kattavaa ja helppolukuista tietoa tekijänoikeudesta ja tekijänoikeusjärjestöistä www.tekijanoikeus.fi
- ◇ APFI (av-tuotantoyhtiöt; kotimaiset elokuvat) www.apfi.fi
- ◇ Gramex (muusikot, äänitteiden tuottajat; äänitemusiikki, musiikkivideot) www.gramex.fi
- ◇ Kopiosto (tekijät, kustantajat, esittävät taiteilijat) www.kopiosto.fi
- ◇ Kuvasto (visuaalisen alan taiteilijat) www.kuvasto.fi
- ◇ Sanasto (kirjallisuuden tekijät) www.sanasto.fi
- ◇ Teosto (säveltäjät, sanoittajat, sovittajat, musiikin kustantajat) www.teosto.fi

7. Palautteen kerääminen

Palautteen kerääminen voi olla haastavaa varsinkin silloin, kun kyse on muistisairaista ikääntyneistä. Asiakaspalaute kannattaakin kerätä mahdollisimman pian lähteyksen jälkeen, kun kokemus on vielä tuoreessa muistissa.

Lähetystä voi havainnoida, mutta se ei kerro koko totuutta. Passiiviselta vaikuttava asiakas saattaa tutun hoitajan mukaan olla selvästi vaikuttunut ohjelmasta, vaikka se ei näkyisi vieraille. Palautetta kannattaakin kerätä myös hoitohenkilökunnalta, joka työskentelee tiiviisti asiakkaiden kanssa.

Palautetta ja kehittämisideoita kannattaa kerätä kaikilta yhteistyökumppaneilta, kuten hoitajilta, sisällöntuottajilta ja teknisen palvelun tuottajilta. Näin hahmottuu kuva palvelun eri vaiheista ja ongelmakohtista.

”Mielestäni kulttuuriohjelmien saaminen kotiin on tärkeää, etälaitteen välityksellä helppoa. Toivottavasti ohjelmat jatkuvat.”
Asiakas, 79 v.

Palautteen keräämisen muistilista:

- ◇ Heti ohjelman jälkeen tapahtuvat asiakashaastattelut.
- ◇ Asiakasraadit ja vertaisryhmät.
- ◇ Hoitajien kautta kerättävä asiakaspalaute.
- ◇ Hoitajien palaute.
- ◇ Sisällöntuottajien kokemusten kerääminen.

8. Esimerkkejä etäsisällöistä

Musiikki- ja laulutuokiot

Musiikki- ja laulu tarjoavat mielekästä sisältöä ryhmämuotoiselle etätuokiolle. Muusikko voi vetää tuokiota instrumentin kanssa tai vain laulaen. Etukäteen asiakkaille toimitetut lauluvihkoset tuovat oman lisänsä tuokioon. Asiakkailta voi pyytää myös kappalettoiveita. Musiikkituokiossa kannattaa huomioida etälaitteiden äänentoisto. Myös etälähetysohjelmissa voi olla rajoitteita äänenlaadussa. Esim. akustinen kitara ja laulu toimivat hyvin heikommillakin yhteyksillä. Musiikkiohjelmaa voi tuottaa niin ammattimuusikoiden kuin musiikkipedagogien tai kulttuuriohjaajienkin kanssa.

*"Hyvä, yllättävä ja kansanläheinen lauluryhmä."
Asiakas, 86 v.*

Runohetket, lukeminen ja lausunta

Puheohjelma sopii erityisen hyvin etäyhteyksille tasaisen äänimaailmansa vuoksi. Runohetkiä voi toteuttaa ammattinäyttelijän tai lausujan kanssa, mutta etälaitteen kautta voidaan pitää myös esimerkiksi harrasterunopiirejä. Etäyhteys sopii hyvin myös vapaaehtoisten pitämiin lukuhetkiin. Hyviä yhteistyötahoja ovat esimerkiksi kirjastot ja teatterit.

Kulttuurivierailut ja taideopastukset

Suora kuva ja ääni tekevät etälaitteesta erinomaisen välineen kierrosten ja opastusten järjestämiseen. Asiakkaalle voi antaa mahdollisuuden ohjata opasta esiteltävässä tilassa. Erityisen suosittuja ovat uudet ympäristöt (esim. uusi kirjasto tai kaupunginosa), joihin asiakkaat eivät ole aiemmin päässeet. Myös tapahtumavierailut sopivat hyvin sisällöksi. Taidemuseoiden yleisötyöntekijän tekemän opastuksen saa siirrettyä melko pienellä vaivalla etäohjelmaksi. Myös esim. kuvailutulkki sopii erinomaisesti oppaaksi. Ammat- tiopasta ei kuitenkaan aina tarvita, sillä uuden kokeminen voi myös yhdistää ryhmäläisiä ja ryhmän vetäjää.

*”Olen odottanut keskustakirjasto Oodin näkemistä paljon. Ryhmä oli mukava ja selkeä. Mielenkiintoisia uudiskohteita, joita en olisi päässyt muuten katsomaan. Kiitos!”
Asiakas, 97 v.*

Liikkeellä luonnossa

Luonto tarjoaa jatkuvasti muuttuvan sekä erilaisia ihmisiä yhdistävän aiheen ja ympäristön etäohjelmaan. Sisältö voi pohjautua luonnossa liikkumiseen ja luonnon kokemiseen tai esimerkiksi vierailukohteen erityisiin piirteisiin. Luontoalan oppaat ja asiantuntijat voivat tuottaa luontoaiheista sisältöä, mutta retkeilemään voi lähteä kuka vain.

”Päivät ovat olleet hienoja etäkulttuuriryhmän myötä, selkäkipuni unohtuivat hetkeksi.”
Asiakas, 77 v.

Taiteilijan seurassa

Ammattilaistaiteilijan tuottama ohjelma tarjoaa aivan uudenlaista sisältöä etäyhteyksiin. Taiteilijalle voi antaa varsin vapaat kädet sisällön suunnitteluun, kunhan laitteen ja yhteyksien rajoitteet sekä asiakkaiden tarpeet käydään ensin yhdessä läpi. Kuvataiteilijan kanssa voidaan tehdä yhteistä maalausta, tanssitaiteilija voi pyytää yleisöltään ohjeita liikkeisiinsä tai näyttelijä voi tuottaa asiakkaiden aiheista jokaiselle asiakkaalle oman laulun. Etälähetys ja yhdessä luominen vaativat taiteilijalta kykyä improvisoida ja heittäytyä tilanteeseen. Tämä kuitenkin palkitaan ja yhdessä voidaan kokea jotain ainutlaatuista!

”Sain väreistä paljon uutta tietoa, jota en ollut tullut ajatelleeksikaan.”
Asiakas, 76 v.

Oppaan toivotaan kannustavan sekä sosiaali- ja terveysalan että kulttuurialan työntekijöitä tarttumaan rohkeasti etäkulttuuripalveluiden kehittämiseen ikään-tyneiden merkityksellisen elämän ja kulttuuristen oikeuksien edistämiseksi.

TAMPERE

V A A S A .

Opetus- ja kulttuuriministeriö